

บทบาทในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น

Japan Self Defense Force for Peace and Stability of the International Community

บทความวิชาการ

ปัญญา ศรีสิงห์*

Panya Srisingh*

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ความมั่นคงตามรายงานสมุดปกขาวปี ๒๐๑๖ และบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่นในการปฏิบัติการร่วมกับองค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก โดยการส่งกองกำลังป้องกันตนเองช่วยภารกิจรักษาสันติภาพ และการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมรวมถึงการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของญี่ปุ่นและบริบทความมั่นคงของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งไทยควรใช้โอกาสที่ดีดังกล่าวดำเนินความสัมพันธ์ด้านการทหารกับกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น โดยการประสานงานหรือประชุมหารือกับญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิดในเวทีการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus) ผ่านคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภายใต้กรอบการประชุม ADMM-Plus และการเสริมสร้างความร่วมมือภายใต้กลไกทวิภาคีที่มีอยู่ เช่น การประชุมทวิภาคีด้านการเมืองและความมั่นคงประจำปีระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (PM/MM) เพื่อสนับสนุนความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การเสริมสร้างศักยภาพร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหาร การส่งกำลังบำรุง การศึกษาวิจัย การฝึกซ้อมรบร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาและร่วมมือด้านยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ภายใต้บทบาทในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น เพื่อขยายความร่วมมือและเสริมสร้างความมั่นคงของไทยและภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: การรักษาสันติภาพ, ความมั่นคง, กองกำลังป้องกันตนเอง

* กองวิชาเอกสารวิจัย วิทยาลัยเสนาธิการทหาร

Research Paper Division, Joint Staff College

E-mail: panya_toy@yahoo.com

เพื่อต้องการยุติอำนาจของกองทัพญี่ปุ่นไม่ให้มีโอกาสทำสงครามและออกไปรุกรานประเทศอื่นเหมือนในช่วงสงครามแปซิฟิกและสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น หมายความว่าญี่ปุ่นถูกบังคับด้วยรัฐธรรมนูญไม่ให้มีกองทัพแห่งชาติ แต่โดยพฤตินัยแล้วญี่ปุ่นมีกองกำลังที่มีศักยภาพเหมือนกองทัพ โดยในตอนแรกรัฐบาลตั้งองค์กรขึ้นเป็นลักษณะของกองกำลังตำรวจแห่งชาติในปี ๑๙๕๐ และได้เปลี่ยนมาเป็นกองกำลังป้องกันตนเอง (Self Defense Force: SDF) ในเวลาต่อมา^๒ ซึ่งประกอบด้วยกองกำลังป้องกันตนเองทางบก (Ground Self Defense Force: GSDF) กองกำลังป้องกันตนเองทางทะเล (Maritime Self Defense Force: MSDF) และกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ (Air Self Defense Force: JASDF)

ในระยะเวลาที่ผ่านมากองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) มีบทบาทในการป้องกันประเทศและอธิปไตยของชาติ และสนับสนุนภารกิจการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ โดยเฉพาะการรับมือกับเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ภัยพิบัติ (Disaster) ขนาดใหญ่ ทั้งที่เป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ (Natural Disaster) และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เอง (Man-Made Disaster) เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ไฟไหม้ น้ำท่วม ดินถล่ม สึนามิ เป็นต้น

รูปที่ ๑ ปฏิบัติการบรรเทาภัยพิบัติภายในประเทศ^๓

รูปที่ ๒ ปฏิบัติการบรรเทาภัยพิบัติต่างประเทศ^๔
(แผ่นดินไหวที่เนปาลเมื่อปี ๒๐๑๕)

รูปที่ ๓ ภารกิจการรักษาสันติภาพในซูดาน
ของกองกำลังป้องกันตนเอง^๕

ผลจากการที่กองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ได้ปฏิบัติภารกิจรับมือกับเหตุฉุกเฉินจากเหตุการณ์ภัยพิบัติขนาดใหญ่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่องจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลให้ทัศนคติของคนที่ญี่ปุ่นที่มีต่อกองกำลังป้องกันตนเอง (Impression toward the SDF) (รูปที่ ๔) และความสนใจในบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเองเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ (Interest in the SDF and defense issues) มีระดับที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลากว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา (รูปที่ ๕)

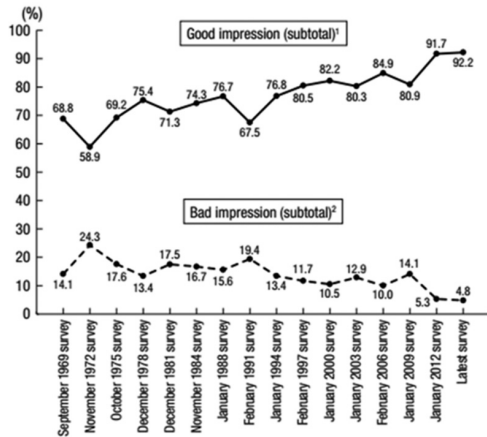
^๒ “Japan Self Defense Force.” Retrieved January 24, 2017, from <http://www.siamintelligence.com/japan-security-revision/>

^๓ “Disaster Relief Activities by SDF.” Retrieved from <https://www.razoo.com550>, 11 June 2016.

^๔ “International Disaster Relief Activities by SDF.” Retrieved from <http://defence.pk/threads/japan-defence-forum.316803/page-93>, 24 January 2017.

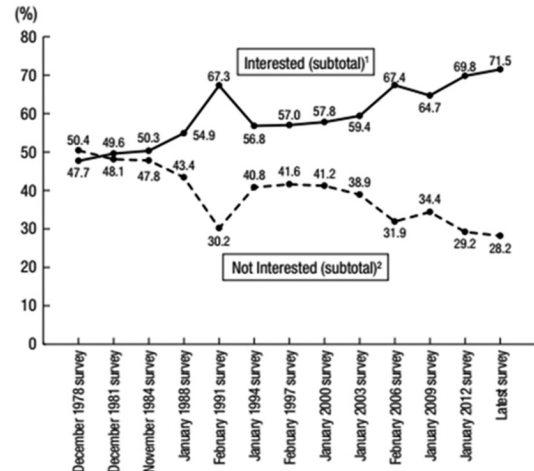
^๕ “Peace Keeping Operations by SDF.” Retrieved from http://www.mod.go.jp/e/jdf/gallery/28_01/, 24 January 2017.

Impression toward the SDF

Notes: 1. Total of "good impression" and "somewhat good impression" (Total of "good impression" and "do not have bad impression" until the survey of February 2006).
2. Total of "somewhat bad impression" and "bad impression" (Total of "do not have good impression" and "bad impression" until the survey of February 2006).

Interest in the SDF and defense issues

Notes: 1. Total of "very interested" and "somewhat interested" (Total of "very interested" and "slightly interested" until the survey of November 1984).
2. Total of "hardly interested" and "not at all interested."
3. For gender- and age-specific information, see:
<http://survey.gov-online.go.jp/h26/h26-bouei/zh/z01.html>.

รูปที่ ๔ ผลการสำรวจทัศนคติของคนญี่ปุ่น ที่มีต่อกองกำลังป้องกันตนเอง^๖

จนกระทั่งช่วงต้นทศวรรษที่ ๑๙๙๐ กองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) เริ่มเปลี่ยนบทบาทโดยการเริ่มต้นภารกิจภายนอกประเทศด้วยการส่งกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ช่วยภารกิจรักษาสันติภาพ (Peace Keeping Operation: PKO) โดยได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติการในต่างประเทศในสถานการณ์ที่เป็นการป้องกันตนเองในขอบเขตที่จำกัดเท่านั้น ซึ่งภารกิจแรกเป็นการส่งหน่วยสังเกตการณ์ยุติการสู้รบ (Ceasefire monitors) และหน่วยช่างกล (Engineer unit)

รูปที่ ๕ ผลการสำรวจความสนใจของคนญี่ปุ่น เกี่ยวกับบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเอง^๗

ร่วมปฏิบัติการในการรักษาสันติภาพที่ประเทศกัมพูชา กับองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ในปี ๑๙๙๒ และยังคงดำเนินการส่งกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ช่วยภารกิจรักษาสันติภาพ (PKO) รวมถึงภารกิจในการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (Humanitarian Relief Operation) (รูปที่ ๖) และการบรรเทาภัยพิบัติต่างประเทศ (International Disaster Relief Activities) เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (รูปที่ ๗)

^๖ "Impression toward the SDF." Retrieved January 24, 2017, from <http://survey.gov-online.go.jp/h26/h26-bouei/index.html>

^๗ "Interest in the SDF and defense issues." Retrieved January 24, 2017, from <http://survey.gov-online.go.jp/h26/h26-bouei/index.html>, 24 January 2017.

International Peace Cooperation Activities

			Period of Dispatch	Number of Personnel
PKO	United Nations Transitional Authority in Cambodia (UNTAC)	Ceasefire monitors	Sep. 1992 – Sep. 1993	8
		Engineer unit	Sep. 1992 – Sep. 1993	600
PKO	United Nations operation in Mozambique (ONUMOZ)	Headquarters staff	May 1993 – Jan. 1995	5
		Transport coordination unit	May 1993 – Jan. 1995	48
Humanitarian aid	Humanitarian Relief Operation for Rwandan Refugees	Rwandan refugee relief unit	Sep.– Dec. 1994	260
		Air transport unit	Sep.– Dec. 1994	188
PKO	United Nations Disengagement Observer Force (UNDOF) (Golan Heights)	Headquarters staff	Feb. 1996 – Feb. 2009	1st-3th personnel: 2
			Feb. 2009 – Jan. 2013	14th-17th personnel: 3
		Transport unit	Feb. 1996 – Aug. 2012	1st-33rd personnel: 43
			Aug. 2012 – Jan. 2013	34th personnel: 44
Humanitarian aid	Humanitarian Relief Operations in Timor-Leste	Air transport unit	Nov. 1999 – Feb. 2000	113
Humanitarian aid	Humanitarian Relief Operations for Afghanistan Refugees	Air transport unit	Oct. 2001	138
PKO	United Nations Transitional Administration in Timor-Leste (UNTAET) (United Nations Mission in Timor-Leste (UNMISET) from May 20, 2002)	Headquarters staff	Feb. 2002 – Jun. 2004	1st personnel: 10 2nd personnel: 7
		Engineer unit	Mar. 2002 – Jun. 2004	1st and 2nd personnel: 680 3rd personnel: 522 4th personnel: 405
Humanitarian aid	Humanitarian Relief Operations for Iraqi Refugees	Air transport unit	Mar. – Apr. 2003	50
Humanitarian aid	Humanitarian Relief Operations for Iraqi Victims	Air transport unit	Jul. – Aug. 2003	98
PKO	United Nations Mission in Nepal (UNMIN)	Arms monitors	Mar. 2007– Jan. 2011	6
PKO	United Nations Mission in Sudan (UNMIS)	Headquarters staff	Oct. 2008– Sep. 2011	2

รูปที่ ๖ ภารกิจของกองกำลังป้องกันตนเองในการรักษาสันติภาพและช่วยเหลือทางมนุษยธรรม^๔

^๔ “International Peace Operation Activities by the SDF.” Retrieved January 24, 2017, from http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/2016.html

International Disaster Relief Activities by the SDF

		Period of Dispatch	Number of Personnel
International disaster relief activities in Indonesia (earthquake disaster)	Medical support unit	Jun. 1 – 22, 2006	149
	Air transport unit		85
International disaster relief activities in Indonesia (earthquake disaster)	Medical support unit	Oct. 5 – 17, 2009	12
	Joint liaison office		21
International disaster relief activities in Haiti (earthquake disaster)	Medical support unit	Jan. 18 – Feb. 16, 2010	104
	Air transport unit		97
	Joint liaison office		33
International disaster relief activities in Pakistan (floods)	Air support unit	Aug. 20 – Oct. 10, 2010	184
	Joint operations coordination center		27
	Marine convoy		154
	Air transport unit		149
Transportation of resources and personnel necessary for the implementation of international disaster relief activities in New Zealand (earthquake disaster)	Air transport unit	Feb. 23 – Mar. 3, 2011	40
International disaster relief activities in Philippines (typhoon disaster)	Local operations coordination center	Nov. 12 – Dec. 13, 2013	1,086
	Medical assistance unit/Air support unit		
	Maritime dispatched unit		
	Airlift unit		
International disaster relief activities for the missing Malaysian airplane (search)	Local support coordination center	Mar. 11– Apr. 28, 2014	137
	MSDF Patrol aircraft unit		
	ASDF Airlift unit		
International disaster relief activities in response to Ebola virus disease outbreak in West Africa (infectious disease)	Local coordination center	Dec. 5 – 11, 2014	4
	Air transport unit		10
	Epidemiological study support	Apr. 21 – May 29, 2015	1
International disaster relief activities in Indonesia (airplane accident)	Local support coordination center	Jan. 3 – 9, 2015	3
	International disaster relief surface force		Approx. 350
International disaster relief activities in Nepal (earthquake disaster)	Joint operations coordination center	Apr. 27 – May 22, 2015	4
	Medical support unit		Approx. 110
	Air transport unit		Approx. 30

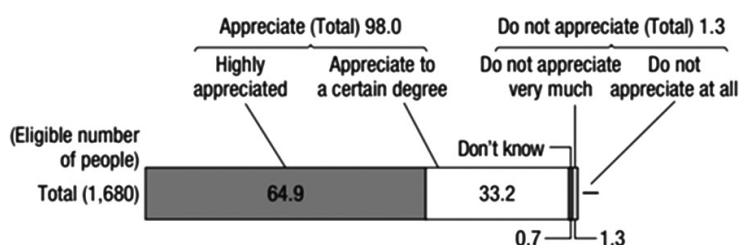
รูปที่ ๗ ภารกิจของกองกำลังป้องกันตนเองในการบรรเทาภัยพิบัติต่างประเทศ^๙

^๙ “International Disaster Relief Activities by the SDF.” Retrieved January 24, 2017, from http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/2016.html

และจากผลการสำรวจเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาภัยพิบัติของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๖๘๐ คน โดยสำนักงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานรัฐมนตรี (Public Relations Office of Cabinet Office) เมื่อวันที่ ๘ - ๑๘ ม.ค. ๒๐๑๕ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความประทับใจในการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาภัยพิบัติของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) คิดเป็นร้อยละ ๘๘ โดยมีความประทับใจในระดับมากร้อยละ ๖๔.๙ และระดับปานกลาง ๓๓.๒ (รูปที่ ๘) แสดงให้เห็นถึงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อบทบาทและภาพลักษณ์ที่

ดีมากของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) และสำหรับบทบาทที่เปลี่ยนไปสู่ที่สุดของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) จากการที่คณะรัฐมนตรีญี่ปุ่นตีความรัฐธรรมนูญมาตรา ๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่นใหม่ในวันที่ ๑ ก.ค. ๒๐๑๔ คือ ญี่ปุ่นสามารถส่งกำลังทหารไปปฏิบัติการกิจการป้องกันตนเองร่วมได้ (Collective-Self Defence) ตามมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อปกป้องชาติหนึ่งจากการถูกรุกราน โดยญี่ปุ่นสามารถไปช่วยเหลือชาติพันธมิตรใกล้ชิดที่ถูกโจมตีได้ หากการโจมตีนั้นเป็นภัยคุกคามต่อการดำรงอยู่ของญี่ปุ่นและไม่มีวิธีอื่นในการปกป้องชีวิตชาวญี่ปุ่น^{๑๐}

Evaluation of the SDF disaster relief activities

รูปที่ ๘ ผลการสำรวจการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาภัยพิบัติของกองกำลังป้องกันตนเอง^{๑๑}

บทวิเคราะห์

นับจากช่วงหลังการพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๑๙๔๕ คนญี่ปุ่นจำนวนมากให้ความสำคัญกับการต่อต้านสงคราม โดยผลจากสงครามนั้นได้สร้างความขมขื่นและถือเป็นบทเรียนอันทรงคุณค่าสำคัญของคนญี่ปุ่นที่ต้องการปฏิเสธการกลับไปสู่ระบบเผด็จการและลัทธิทหารนิยมเหมือนอย่างเช่นในอดีตอีก แต่การที่ญี่ปุ่นสามารถพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันตนเองได้อย่างมีศักยภาพนับตั้งแต่หลังการพ่ายแพ้สงคราม จนมาถึงปัจจุบันนี้ก็เนื่องจากการมียุทธศาสตร์ความมั่นคง

ที่มีการกำหนดทิศทางอย่างชัดเจนโดยผ่านวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศอย่างต่อเนื่องในทุกยุคสมัย โดยหลักพื้นฐานที่สำคัญก็คือการสร้างจิตสำนึกและอุดมการณ์ความรักชาติให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ โดยการสร้างทัศนคติที่ดีให้ประชาชนเกิดความเข้าใจสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีระหว่างประชาชนกับกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในบทบาทที่หลากหลายของทหารที่มีมากกว่าบทบาทหลักในการเตรียมกำลังรบเพื่อป้องกันประเทศจากภัยคุกคามต่าง ๆ โดยเฉพาะบทบาทในการปฏิบัติกร่วมกับ

^{๑๐} “Collective-Self Defence.” Retrieved January 24, 2017, from <https://th.wikipedia.org/wiki/SDF>

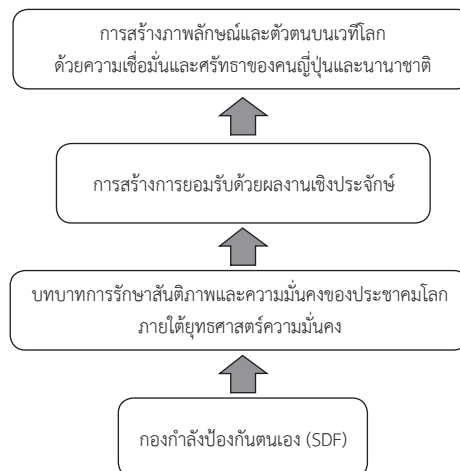
^{๑๑} “Evaluation of the SDF disaster relief activities.” Retrieved January 24, 2017, from <http://survey.gov-online.go.jp/h26/h26-bouei/index.html>

องค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก ทั้งนี้ความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีของคนญี่ปุ่นก็จะสะท้อนถึงเสียงสนับสนุนในการออกกฎหมายของภาคการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศในการป้องกันประเทศ และบทบาท/อำนาจ/หน้าที่ตามกฎหมายของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) รวมถึงอาจนำไปสู่การปรับแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๙ เพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคตต่อไป

จากการเปิดเผยผลการจัดอันดับความเข้มแข็งทางทหารประจำปี ๒๐๑๖ โดยเว็บไซต์ Global Firepower^{๑๒} ที่ได้รายงานผลการจัดอันดับกองทัพทั่วโลกที่ได้มาจากการคำนวณขีดความสามารถจาก ๕๐ ปัจจัยของข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้โดยการใช้ข้อมูลจริงและการประเมินตามหลักสถิติ เช่น จำนวนกำลังพลและความพร้อมรบจำนวนและระบบอาวุธยุทโธปกรณ์การส่งกำลังบำรุงแหล่งพลังงานและทรัพยากรทางการรบต่าง ๆ ตลอดจนงบประมาณด้านการทหารและปัจจัยทางการเงินในการสนับสนุนการรบ เป็นต้น ทั้งนี้ไม่นับรวมขีดความสามารถในการใช้อาวุธนิวเคลียร์ พบว่าญี่ปุ่นมีอันดับความเข้มแข็งทางทหารอยู่ในอันดับที่ ๗ จาก ๑๒๖ ประเทศ โดยถือเป็นลำดับที่ ๔ ในภูมิภาคเอเชีย ตามหลังรัสเซีย จีน และอินเดียเท่านั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ถึงความสำเร็จ

ในการพัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

สำหรับบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ในการปฏิบัติการร่วมกับองค์การสหประชาชาติ (UN) ในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก โดยการส่งกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ที่มีขีดความสามารถและความพร้อมทั้งในด้านของกำลังพลและอุปกรณ์/เครื่องมือช่วยภารกิจรักษาสันติภาพ (PKO) การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (Humanitarian Relief Operation) และการบรรเทาภัยพิบัติต่างประเทศ (International Disaster Relief Activities) เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลจากการปฏิบัติการกิจดังกล่าวเมื่อประสบผลสำเร็จและสามารถสร้างผลงานเชิงประจักษ์ให้เป็นที่ยอมรับจากคนญี่ปุ่นและประชาคมโลกแล้ว การเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบต่อความสำคัญและการมีอยู่ของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) รวมถึงการพัฒนาขีดความสามารถและการใช้งบประมาณทางทหารอย่างคุ้มค่าก็จะกลายเป็นทัศนคติเชิงบวกทำให้เกิดความเชื่อมั่น (Confident) และศรัทธา (Trust) ต่อกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) รวมถึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างบทบาทและตัวตนที่สำคัญบนเวทีโลกของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ที่จะส่งผลดีต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงญี่ปุ่นต่อไป

รูปที่ ๙ บทบาทกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ภายใต้ยุทธศาสตร์ความมั่นคง

^{๑๒} "Countries Ranked by Military Strength (2016)." Retrieved January 24, 2017, from <http://www.globalfirepower.com/countrieslisting.asp/>, 24 January 2017.

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ความมั่นคงญี่ปุ่นตามรายงานสมุดปกขาวปี ๒๐๑๖ ในประเด็นที่กล่าวถึงการส่งเสริมแนวคิดสันติภาพเชิงรุกเพื่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก โดยสามารถเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงบทบาทแบบค่อยเป็นค่อยไปของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) เริ่มจากการสร้างทัศนคติที่ดีของคนญี่ปุ่นที่มีต่อกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแรงสนับสนุนภายในประเทศ ทำให้คนญี่ปุ่นเกิดการยอมรับและเข้าใจในบทบาทและการมีอยู่ของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นกับนานาชาติโดยการให้การสนับสนุนและร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงให้กับประชาคมโลกมากขึ้น

ภารกิจรักษาสันติภาพ (PKO) การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (Humanitarian Relief Operation) และการบรรเทาภัยพิบัติต่างประเทศ (International Disaster Relief Activities) นับเป็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) เสมือนเป็นการเปิดประตูออกสู่โลกภายนอก เป็นการแสดงตัวตนและท่าทีรวมถึงความรับผิดชอบที่มีต่อการสร้างสันติภาพของโลกด้วยการใช้ศักยภาพหรือขีดความสามารถทางทหารอันแข็งแกร่งของญี่ปุ่นนอกเหนือจากภารกิจหลักของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ในการเตรียมกำลังรบด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศเท่านั้น โดยญี่ปุ่นใช้ความพยายามในการสร้างความชอบธรรมและเสียงสนับสนุนจากประชาชนด้วยการดำเนินยุทธศาสตร์ดังกล่าว นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังใช้ความพยายามในการกำจัดอุปสรรคที่จำกัดบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ที่มีมาในอดีต เช่น การผลักดันให้มีการออกกฎหมายยอมให้ญี่ปุ่นส่งกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ไปสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ตามคำเรียกร้องขององค์การสหประชาชาติ (UN) ซึ่งความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นหยิบยื่นให้แก่องค์การสหประชาชาติ (UN) นั้นก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อภารกิจรักษาสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลกเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่า

ปัจจุบันญี่ปุ่นจะยังไม่สามารถส่งกำลังติดอาวุธเข้าไปร่วมปฏิบัติการทางทหารได้ แต่กองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ก็สามารถให้การช่วยเหลือในเรื่องของการขนส่งเสบียง การฟื้นฟู การก่อสร้าง การบรรเทาสาธารณภัย และการรักษาพยาบาลต่าง ๆ เช่น การส่งหน่วยแพทย์ทางทหาร การส่งหน่วยช่วยเหลือและการส่งกำลังบำรุงเข้าช่วยเหลือในประเทศที่ประสบภัยพิบัติ ซึ่งความช่วยเหลือเหล่านี้มีความจำเป็นมากกว่าความช่วยเหลือทางการรบ นอกจากนี้แล้วญี่ปุ่นยังมอบเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนมหาศาลไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของเงินบริจาค ไปจนถึงกองทุนกู้ยืม เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยต่าง ๆ ซึ่งหากขาดเม็ดเงินจำนวนนี้ไปก็ยากที่องค์การสหประชาชาติ (UN) และกองกำลังรักษาสันติภาพจะสามารถปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงได้

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาทในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น” ทำให้ทราบถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้นของกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ที่ต้องการจะเปิดประตูออกสู่โลกภายนอกโดยการสร้างการยอมรับและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนานาชาติภายใต้การส่งเสริมความร่วมมือทางด้านความมั่นคงกับประเทศอื่น ทั้งนี้ประเทศไทยเองควรใช้โอกาสที่ดีดังกล่าวดำเนินความสัมพันธ์ด้านการทหารกับกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น โดยการประสานงานหรือประชุมหารือกับญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิดเพื่อขยายความร่วมมืออันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของไทยและภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้นโดยใช้เวทีการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus) ผ่านคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภายใต้กรอบการประชุม ADMM-Plus และการเสริมสร้างความร่วมมือภายใต้กลไกทวิภาคีที่มีอยู่ เช่น การประชุมทวิภาคีด้านการเมืองและความมั่นคงประจำปีระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (PM/MM) เพื่อสนับสนุนความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การเสริมสร้างศักยภาพร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหาร การส่งกำลังบำรุงการศึกษาวิจัยการฝึกซ้อมรบร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาและร่วมมือด้านยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงกลาโหม. *เอกสารการป้องกันประเทศ ๒๕๕๑*. (๒๕๕๑). พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (๒๕๕๔). “นโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น: ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง”. กรุงเทพฯ: เลคเชอร์ฟาว์ดเท่น พรินต์ติ้ง
- ประยุทธ์ จันทโรชา. (๒๕๕๑). *กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่*. กรุงเทพฯ: อักษรข้าวสวย.
- ปัญญา ศรีสิงห์. (๒๕๕๒). “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการทหารของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศญี่ปุ่น.” *วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา*. ๑๔, ๑-๑๗.
- ฟรีดแมน, จอร์จ. (๒๕๕๓). *The next 100 years จะเกิดอะไรในรอบ ๑๐๐ ปี*. แปลโดย เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (๒๕๕๖). *สรุปการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ๔/๕๗ โครงการ “ยุทธศาสตร์บริหารศรัณ” เรื่อง “การศึกษาวิชาทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง: ยุทธศาสตร์ความมั่นคงญี่ปุ่น ๒๐๑๓ เสริมเชื่อมโยงต่อกรมหาวินิจฉัยญวมังกร*.” กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุรชาติ บำรุงสุข. “ปัญหาและภัยคุกคามในอนาคต.” *จุลสารความมั่นคงศึกษา*. ๘๗, ๒๘-๔๑.
- “About OCHA.” Retrieved from <http://ochaonline.un.org/tabid/5838/language/en-US/Default.aspx>, 9 January 2013.
- “ASEAN Regional Forum-Disaster Relief Mapping Service.” Retrieved January 9, 2013, from <http://www.arf-drms.com/geoportal/catalog/main/home.page>
- “Asia-Pacific countries to cooperate on disaster relief.” Retrieved January 9, 2013, from <http://www.cbc.ca/news/world/story/2008/07/24/asia-pacific-relief.html>
- Chris Abbott, Paul Rogers and John Sloboda. (2006). *Global Responses to Global Threats: Sustainable Security for the 21st Century*. United Kingdom: Oxford Research Group.
- “IPCC Fifth Assessment Report.” Retrieved January 17, 2014, from https://unfccc.int/files/science/workstreams/research/application/pdf/1_ipcc_jp_van_ypersele_20130604.pdf
- Ministry of Defense. (2016). *Defense of Japan 2016*. Tokyo: Urbanconnections.